

Cziczó Attila:

RÓNA ÉVA BALLADÁJA

zenés tragikomédia három részben

©2014-2018

www.cziczo.hu

szereplők:

Feleség

Férj

Éva

Zongorista

(Polgári lakás nappalija. Éva kétségbeesetten tördeli a kezét. Érkeznek haza a szülei, fáradtan vágják le magukat a kanapéra.)

FÉRJ Vettem egy kerek párnát.
FELESÉG Miért költöd a pénzt?
ÉVA (halkan) Anya...
FÉRJ Csak ezer volt.
ÉVA (nem figyelnek rá) Apa!
FÉRJ Finom, puha.

(Polgári lakás nappalija, egy héttel később. Éva kétségbeesetten tördeli a kezét. Érkeznek haza a szülei, fáradtan vágják le magukat a kanapéra.)

FÉRJ Vettem egy zongoraszéket.
FELESÉG A havit még fel sem adtam.
ÉVA (nem figyelnek rá) Anya!
FÉRJ Alkalmi volt. Hadd maradjon!
ÉVA (nem figyelnek rá) Apa!
FÉRJ Csendes.

(Polgári lakás nappalija, egy héttel később. Éva kétségbeesetten tördeli a kezét. Érkeznek haza a szülei, fáradtan vágják le magukat a kanapéra.)

FÉRJ Vettem egy zongorát.
FELESÉG Nincs egy rongyom sem, de költsd csak a pénzt!
ÉVA (nem figyelnek rá) Anya!
FÉRJ Részletre hoztam el. Nulla téháemmel.
ÉVA (nem figyelnek rá) Apa!
FÉRJ Szép hangja van.

FÉRJ (lelkesen) Tudod mit, drágám? Ne állj fel. Majd Évával mosunk.
Legyen ez egy különleges nap!

FELESÉG (felröhög)

ÉVA (elindul) Jaj, ne...

FÉRJ Kislányom, hova mész?

ÉVA A szobámba.

FÉRJ Valamit kértem tőled. Maradj!

ÉVA (megáll) Szerintem tőlem nem kértél semmit. Nem maradok.

FELESÉG (felpattan) Csak a tiszteletlenség, szemtelenség, lustaság, pimaszság, lenézés, pimaszság, arcátlanság, orcátlanság, pofátlanság, pimaszság, polgárpukkasztás, önzés... Kurnyaélet!

(Éva a mobilját nyomkodva kimegy.)

FÉRJ (hallgat) Ezért jó egy zongorista. A harmónia miatt. (hallgat)
Háromszor mondtad a pimaszságot. (kikiabál) Kislányom,
gyere vissza!

FELESÉG Gyömöszöld fel magadnak a pianistádat! (elindul) És készülj!
Este színházba megyünk.

FÉRJ (halkan) Miért?

FELESÉG Mert én azt mondtam. Mert mi ezt így szoktuk. (bizalmasan)
Beszélj a lányoddal, mert rám már nem hallgat!

FÉRJ (csend) Miről?

FELESÉG Az életről, édesem.

FÉRJ Sosem beszéltem vele az életről.

FELESÉG Most fogsz.

FÉRJ (csend) De mit kérdezzek?

FELESÉG Ne kérdezz! Mondj.

FÉRJ De mit?

FELESÉG Mit kell mondani egy gyerekeknek? Mit?

(A feleség kimegy, arrébb löki az érkező Évát.)

FÉRJ (feszeng) Leülsz?
ÉVA (leül, a mobilját nézegeti)
FÉRJ Tudom, hogy nehéz. Huszonkilenc vagy. Szinte felnőtt.
ÉVA (fel sem néz) Apa...
FÉRJ (zsebéből elővesz egy kütyüt) Jé, még ki sem próbáltam! Ezt a mobilra lehet kapcsolni, a Diálban vettem, majd próbáld ki...
(próbálja folytatni) Nehéz a kezdő lépés. Segítünk.
ÉVA (fel sem néz) Tudom...
FÉRJ Most kényelemben élsz, anyád mindent megcsinál neked, érted dolgozik. Értünk. De lassan lépni kell!
ÉVA Apa...
FÉRJ Igen?
ÉVA Nem én akarok itt élni.
FÉRJ (viccesen) Itt élned, halnod kell...!
ÉVA Komolyan mondom.
FÉRJ Nem kell mindent komolyan venni. A kicsi lányunk vagy, neked ez mindig az otthonod marad. De ha pimaszkodsz... (nadrágját tisztítja) Leöntöttem magam forró kávéval. De mindegy.
ÉVA (csend) Szakítottunk.
FÉRJ Kivel?
ÉVA Donáttal.
FÉRJ (elgondolkozik) Sosem szerettem azt a gyereket. Mikor átjött, mindig ki kellett porszívóznom. Hogy rend legyen. (csend) Nem tudtam mindent felszívni. Béna voltam hozzá. Anyádtól tudom.
ÉVA Még sosem porszívóztam.
FÉRJ Ne bánkódj!
ÉVA Nem bánkódom. De most kivel járjak?
FÉRJ Jön majd az magától.
ÉVA Aha. De szex?
FÉRJ Ne legyél disznó, lányom!
ÉVA (sóhajt)

FÉRJ Nem kell... az! Egy párcapcsolat működik anélkül is... (legyint)
Rohadt kávé!

ÉVA (feláll) Elmegyek a Diamond Plaza-ba, veszek gumicsizmát.
Megyünk iszapot szarozni a Ligetbe.

FÉRJ Megint?

ÉVA Nincs más, aki segítené a nincsteleneken.

FÉRJ Nem veheted magadra az egész világ fájdalmát. Hidd el, ők is
tehetnek róla... erről az állapotról.

ÉVA Szerencsétlenek.

FÉRJ Ha így gondolod!

ÉVA A Moszkván találkozunk. Az új óránál.

FÉRJ (csend) Már Széll Kálmán. Újra.

ÉVA Aha.

FÉRJ Szerettem a régi órát. De jobb ez így.

(Éva a szobájába megy. Találkozik anyjával, aki szúrós tekintettel néz utána.)

FELESÉG (levágja magát a fotelba) Ebből a pénzből nem jövünk ki. Itt ez
az ingyenélő, idehozod ezt a... (a zongoristára mutat) ... ezt a
léhűtőt, nincs egy rohadt zoknid, a hűtő nem hűt... A bogarak
bármikor lerohanhatják az országot...

FÉRJ (a zongoristára mutat) Nem eszik, nem iszik, ingyen van. Csak
zenél.

FELESÉG Pont a muzsika hiányzik nekünk! (hirtelen) Ma este Csillinget
nézünk. Tudod, hogy sohasem értem. Két felvonás. Biztos
megint a nőket alázza az a pizok!

FÉRJ Nem nagyon van kedvem...

FELESÉG Jössz!

FÉRJ (csend) Nem akarok.

FELESÉG El kell jönnöd, mert holnaputánra le kell adnom három flekket
erről a marhaságról.

FÉRJ De miért nem azt írod le, amit te gondolsz?

FELESÉG Mert az ilyenekről én nem gondolok semmit. Te értesz hozzá, nem én. Szépen elmondod, hogy miért bűnrossz, én pedig leírom. Így szoktuk ezt.

FÉRJ De a színészekről te is tudsz valamit írni, ugye? Azokról mindig lehet... (csend) Minek csinálod még? Túllépett rajtad a kor. Valljuk be: te nem vagy már kortárs.

FELESÉG Öt... (mutatja ujjaival) Öt tanfolyamot végeztem el '90 óta. Minek akkor? A kritika az kritika marad. A színház pedig örökké csak színház. Pont.

FÉRJ Tudod, drágám, olyan ez, mint az én kopott zoknijaim. Felhúzhatom még, s ha figyelmesen meglazítom a cipőmben, a szakadás is elmarad. De már nem dívik a stoppolás. A lyukas zokni ma már eldobandó.

FELESÉG Engem ez a szakma nem dob el ebben a bűdös életben. (hirtelen témát vált) Holnap bemegyek a színészotthonba, kiveszek Karácsonyra egy öreget.

FÉRJ (hümmög)

FELESÉG Mi nem tetszik?

FÉRJ Minek hozol ide megint egy idegent? Az ünnep szent, a család szentsége. Ráadásul még csak szeptember van...

FELESÉG Készülj, egy óra múlva indulunk.

FÉRJ (megtörten) Hova?

FELESÉG Hova, hova... A Pintérbe.

FÉRJ A Pintérben rendezett Csilling?

FELESÉG Kapott pályázati pénzt.

FÉRJ A Csilling? Kitől? Csodálkozom. És mit nézünk?

FELESÉG A Kihalt Emberség Nyomát Kutató Álmodozók Kegyetlen Armadáját.

FÉRJ (csend) Remek cím. (mormolva) K.E.NY.K.Á.K.A. Említettem már, hogy forró kávéval öntöttem le a nadrágomat? Őrültek háza van az irodában. Ma jött egy megrendelés az andorraiak-

tól, de mindenről számlát kérnek, és engedélyeket, kimutatásokat, szörnyű! Egy tervdokumentáció elkészítése legalább négy hónap. Fel kell vennünk két románt. Mondtam is...

FELESÉG

Nem érdekel a munkád. (feláll) Megyek készülni.

FÉRJ

Én ellenben szeretem, hogy színházi kritikus a feleségem. Mert így vagyok művészet közeli. A híradót még megnézem, hátha igazad van, s már a határon sorjáznak a bogarak! (nevetve bekapcsolja a tévét) Fontos tudni, mire számítszon az ember.

FELESÉG

(nyomatékosan) Itt vannak, csak az olyan formák, mint te, nem veszitek komolyan a veszedelmet. (kimegy) Ne üvöltsön az a tévé!

FÉRJ

(nézi a tévét) Nem üvölt.

ZONGORISTA

(zongorázni kezd)

FÉRJ

HARMINC ÉVE ÉLÜNK PÁRBAN,
DE ELKOPTUNK, MINT EZ A BŐRFOTEL.
MERENGHETNÉK LENN A SARKI BÁRBAN.
DE MÁR NINCS KIVEL. MÁR NINCS KIVEL.

..... MILYEN SZAR, HOGY EZ A NŐ LETT A FELESÉGE, MENNYIVEL SZEBB JÖVŐT KÉPZELT
EL MAGÁNAK STB

ZONGORISTA

(leüti az utolsó hangokat)

FÉRJ

(a tévét nézve, zongoristának) Ez egy török szappanopera. Nem nézem, de mindig korán kapcsolok a híradóra, így elcsípem az utolsó mondatokat. Szerelemről és ármánykodásról hallok csak. „Szerelem és ármány” a címe. Találószerű. Mert lám, azt bizonyítja, hogy a liberális... (javítja magát) Jaj, nem! (megnyomja a szót) Az illiberális Törökországban is gondok vannak a házasságokkal! Pedig a szerelem egy szép eszme. Mondják, hogy biológia, kémia, fizika. Pedig nem. Csak egy elhatározás. Annak idején mi is így gondoltuk. A rendszerváltás hajnalán... Az első randevú a Jurta Színházban, Bounty és Mars szeletek a bécsi Metróból, vacsora a Francia Intézetes Wahorn-kiállítás

után, az első csók a Régiposta utcai McDonald's-ban, találkozás anyósomékkal a Hősök terén a Ceaușescu tüntetésen, az első együttlét a bős-nagymarosi tüntetés után, majd az esküvő Gorbacsov megválasztásának napján. Szép emlékek. Kár, hogy elmúlt a vonzódás, az odafigyelés, a megértés, a rumbaórák, oh, azok a rumbaórák...! (sóhajt) A boldogság is elmúlt. S lám, mára keresztyén demokráciában élhetünk, és mégis minden kiürült. Harminc év... (a nadrágján matat) Ezt a kávéfoltot ki-szedem, mert nincs másik nadrágom.

ÉVA (jön) Indulok. Adsz pénzt?

FÉRJ Nincs a számládon?

(Éva olyan hirtelen kezd énekelni, hogy a zongorista majdnem lemarad a kezdésről.)

ÉVA NINCS PÉNZEM, CSAK HA ADSZ,

..... BEZÁRVA ÉRZI MAGÁT, NINCS SEMMIJE, NEM TUD ELSZABADULNI EBBŐL A RAB-SÁGBÓL, MÁR FELNŐTT, DE GYEREKKÉNT KEZELIK STB

FÉRJ Utaljak?

ÉVA Kes kéne.

FÉRJ Milyen jó is egy zongorista a háznál, ugye? Dallamot visz a szürke hétköznapiakba.

ÉVA (a mobiljába pötyög valamit) Aha.

FÉRJ Őrültek háza van az irodában. Ma jött egy megrendelés az andorraiaktól, de mindenről számlát kérnek, és engedélyeket, ki-mutatásokat, szörnyű! Egy tervdokumentáció elkészítése legalább négy hónap. Fel kell vennünk két románt. Mondtam is... Mindegy, gondolom, nem érdekel.

ÉVA (fel sem néz) A mikro- és kisvállalkozások méretükből adódóan jelentős versenyhátrányban vannak a nagyvállalatokkal szemben. Váltanod kéne, apa, mert az életpálya-átlagkereseted nulla közeli lesz, mire számítana.

FÉRJ Húha, miket tudsz! Mégis csak megérte az a három diploma, ugye?

ÉVA (fel sem néz) Még csak kettő.

FÉRJ (csend) Anyáddal mostanában nem vagyunk... Hogy is mondjam...? (ízlelgeti a szót) Jól? Igen. Nem vagyunk jól.

ÉVA (fel sem néz) Látom.

FÉRJ Kapcsolatunk hajnalán is voltak már súrlódások. Sokáig nem akarta, hogy többen legyünk a családban. Aztán egy meleg júniusi estén, a Nagy Imre temetés után, megfogantál, kislányom. (csend) Nagyon szép beszéd volt. (csend) Nem figyelsz rám.

ÉVA (fel néz) Szóval észrevetted. Igen, így van.

FÉRJ De miért? Ennyire unalmasak vagyunk?

ÉVA (vonogatja a vállát) Talán...

FÉRJ Pedig voltunk mi is fiatalok...

ÉVA (közbevág) Miért adtátok fel?

FÉRJ (nem érti) Mit?

ÉVA Pusztul az egész világ körülöttetek, porba aláznak benneteket, ti meg itthon ültök, s azon nyavalyogtok, hogy milyen zoknit vegyetek fel a pulóveretekhez. Nézed a híradót, mint egy megszállott, de nem látod, ami történik. Örményországban százezrek vonultak az utcára, mert a rendszer ellenük van. Nálunk miért nincs semmi?

FÉRJ (elmélázik) Hogy miért nem megyünk az utcára? Úgy gondolom, egyszerű a válasz. Lusták és kényelmesek vagyunk. Amikor a parkoló egyik oldalán az Aldi, a másikon a CBA, a harmadikon a Madaras Teszkó várja, hogy betoljam a bevásárlókocsimat, nehéz elhinni, hogy rosszul élünk. Nekem legalábbis nincs meg az az elnyomott érzésem.

ÉVA (rázza a fejét) Beszarás.

FÉRJ És bevallom neked, én nem igen hiszek abban, hogy a bogarak jönnek elfoglalni a hazánkat, de anyád annyira tud rettegni, olyan élvezettel képes jajveszékelní a közelgő veszedelemtől, hogy inkább nem szólok véleményemről. Hagyom, hogy higgyen a saját igazában, mert így legalább foglalkoztatja valami... Valami más is. Mindegy. Szóval nem hiszem, hogy a bogarak akarnák ezt a fos országot. (nevetve) Ennél demagógabb már nem tudok lenni. De szeretlek, kislányom, s ez a lényeg.

ÉVA (gúnyosan) Bogarak, ja... (csend) Akkor adsz pénzt?

FÉRJ (előveszi a pénztárcáját) Egy húszas elég lesz?

ÉVA Több kellene, mert utána beülünk valahova.

FÉRJ Sokba vagy nekünk, te lány. (két húszezrest ad lányának) Ámbár szeretem, hogy te is kedvelsz érdekes dolgokat vásárolni.

ÉVA (szárazon) Csizmát veszek, apu.

FÉRJ Éva, miért nem vágysz a távolba, az ismeretlenbe? Ez a város bezár téged... Téged is. Nem vagy kíváncsi a világra? Hogy milyen lehet a más?

ÉVA (válaszolna, de inkább elindul)

FELESÉG (jön) Te még nem készülsz? (lányának) Hova mész, Éva?

ÉVA Mondtam már: megyünk iszapot szarozni a Ligetbe. De előtte veszek egy gumicsizmát a Diamond-ban.

FELESÉG Jaj, ne ott vásárolj, csupa műanyag gagyit árulnak csak! Ugorj be a D'Artagnan-ba a Kinizsi úton, ott láttam jó sarálló csizmákat. (férjének) Adj neki pénzt!

FÉRJ Már adtam... (újabb húszezrest ad) De sosem elég, tudom.

FELESÉG (Évának) Hogy néz ki a hajad?

FÉRJ Szerintem elfeküdtem, mert nem tudok hanyatt aludni, mióta a hátamon van ez a...

FELESÉG Nem hozzád beszélek.

FÉRJ Ja! (Évára néz) Nekem tetszik. Fiatalos séró.

ÉVA Jesszumpepi, séró... (elindul) Micsoda őskövületek vagytok.

FELESÉG (férjnek) Menj öltözni! (Évának) Te meg maradj!

FÉRJ De a híradó... (elindul) Megyek. (visszafordul) Milyen a sarálló csizma? (nincs válasz, így morfondírozva kimegy) Vajon sarálló is van?

FELESÉG (leül) Éva, ülj le!

ÉVA De vár a Gabo...

FELESÉG Mit találkozhatsz azzal a buzigyerekkel?

ÉVA Ezt most inkább nem hallottam meg.

FELESÉG Apáddal beszéltetek?

ÉVA Nem nagyon.

FELESÉG Szomorú. (csend) Nem tudok rólad már semmit. Felneveltelek, megkaptál mindent, van otthonod, ahol boldogan élhetsz, de semmit sem osztasz meg velünk. Apád éjjel-nappal dolgozik, hogy legyen kenyérre valónk. Én is csinálom a munkámat, pedig már elszaladt mellettem a világ. Ma este megint Csillinget kell néznom, és írnom róla, de hisz tudod te is, hogy nekem ez már... (legyint) Mondj valamit, lányom!

ÉVA (közben megint a mobiljába temetkezett, fel sem néz) Szerintem Csilling jó rendező. Létrehozta az első olyan független színházat, ami esztétikai, politikai kötöttségek nélkül volt képes alternatív színházat csinálni, professzionálisan. És szabadon. Bár nekem néha túl naturális. Tizsaközit jobban szeretem.

FELESÉG (semmit nem ért lánya szavaiból) Hagyjuk ezt! Kit érdekel? Beszéljünk a családról, a családukról! Mit gondolsz, Éva? Jó így, ahogy van?

ÉVA (megvonja a vállát)

FELESÉG (felüvölt) Ne vonogasd a vállad, ha velem beszélsz! És tedd el azt a rohadt telefont! (lenyugszik) Apáddal szép szerelmet élünk meg. Már az első találkozás is csodás volt. Ahogy ültünk a Jurta Színházban, hallgattuk Csoórit, s egymásra néztünk, és megértettük, hogy minket egymásnak teremtett az élet. Aztán persze jöttek a hullámvölgyek, de elmentünk tánciskolába, rumbaórákat vettünk, s a latin izzás újra felemelt bennünket. Mindent meg lehet oldani, csak akarni kell.

ÉVA (csend) Mit akarjak?

FELESÉG (sikítva) Felnőtté válni, kislányom. (játékosan) Mégsem járja, hogy éled a mindennapjaidat, s nem csinálsz semmit.

ÉVA De...

FELESÉG Nincs de! Adunk neked otthont, pénzt, szeretetet, ruházunk, etetünk, de mit még? A harmadik egyetemet végzed el, magasan az átlag fölött állsz kvalitásokban, de közben apáddal megszakadunk teérted. És mit kapunk? Semmit.

ÉVA Mert nem is történik semmi.

FELESÉG Semmi?

ÉVA Semmi.

FELESÉG Semmi, semmi, semmi... Persze, hogy semmi! Lemaradok mindenről. (egy rumba dallamot dúdol) Semmi nem marad, ami megerősítene. Apád is más lett. (sóhajt) Hiányzik együtt lenni az ágyban.

ÉVA Ez undorító.

FELESÉG Tudod is, hogy mi az undorító! Itt élünk, a színházi kritikus és a tervezőmérnök, verjük a billentyűzetet, lepötyögünk napi több ezer karaktert, de a miénk hova tűnt? A saját karakterünk, egyéniségünk. Minden csak rólad szól, és nem látom a végét.

FÉRJ (jön) Megy már?

FELESÉG (a tévére néz) Még reklám van.

FÉRJ (leül) Kíváncsi vagyok, mi történt ma a nagyvilágban. (lányának) Mert fontos, hogy kitáruljon a világ.

ÉVA (csend) Én lépek.

FELESÉG Állj meg! Most itt van apád is, beszéljük meg együtt!

ÉVA De mit?

FÉRJ De mit?

FELESÉG Ez így nem lehet tovább. A közösség azt jelenti, hogy mindannyian adunk a közösbe. Te is, Éva.

FÉRJ (feszeng) Megint ez a téma? Drágám, hagyjuk, hagyjuk ezt... (Évának) Jut eszembe, lejárt a kétéves hűség, menjünk majd be megvenni az új telefonodat...

FELESÉG Mit hagyjuk? Mit hagyjuk? Nem vagyok a rabszolgátok. Ha nem tetszik a rendszerem, lehet új otthont keresni, amíg a bogarak el nem vesznek mindent!

ÉVA (harciasan) Akarok is.

(Csipog a férj mobilja, elolvassa az SMS-t, majd nevetve válaszol rá.)

FELESÉG Na persze! Lelépni, itt hagyni mindent, az könnyű, ugye? Amikor végre kérhetném vissza a kamatot, akkor kiszállsz a buliból, gyermekem. Hát nem! Egy család vagyunk, egy a célunk: élni.

ÉVA (kirohan) De így?

FELESÉG (férjnek) Mondj már te is valamit, ne baszkuráld azt a mobilt! Nem akarsz ma színházba menni, jó. Nem akarsz helyettem véleményezni semmit, mert nem is érdekel semmi. Szeretnéd megnézni a meccset, szeretnéd felvenni a tréningalsódat, megegyeni egy sonkás-sajtós szendvicset? Hát tessék! Fessünk be mindent szürkére, s már lehet is forgatni az átlagmaraggy fekete-fehér filmdrámát. (sóhajt) De nem! Ma elmegyünk a színházba, megnézzük azt a förmedvényt, megvacsorázunk a körút sarkán, megbeszéljük, mit láttunk, mit gondolsz, majd hazataxizunk, és boldogan mosunk fogat éjfél előtt.

FÉRJ (csend) Ha menni kell, inkább a rumba klubot választanám. Nagyon szerettem odajárni veled. (szagol) Még megvan az illata. A szaga! A kezed izzadt nedvességét is érzem még. És a szemeidet, azokat a rumbásan lángható szemeidet... (csipog a telefonja, megnézi, majd elkomorul) Jaj...

FELESÉG (csend) Na szép! (feláll) Megyek, kisminkelem magam... Mi van veled?

FÉRJ (csendesen) Meghalt a Tárnoki Mari.

FELESÉG Az ki?

FÉRJ Tudod, még előtted... Kellemetlen, mert azt írta Jocó, hogy Mari elment. Én válaszoltam viccesen, hogy hova. S most írja...

FELESÉG Leszarom Tárnok Marit, készülj inkább te is...

(Polgári lakás nappalija. Az ablakok bedeszkázva, a bútorok mellett rengeteg konzerv, csomagolt kenyér, ásványvíz, és rengeteg haszontalan, ám nagyon drága étel-ital felhalmozva. A feleség izgatottan mászkál, néha kiles a deszkák között az utcára. A zongorista kedélyesen pezsgőzget, ez nagyon idegesíti a nőt.)

FELESÉG Úgy tudtam, te nem eszel, nem iszol!

ZONGORISTA (összehajtja kottáját)

FELESÉG Maradj a helyeden!

ÉVA (érkezik)

FELESÉG Hol voltál?

ÉVA A Moszkván.

FELESÉG Elment az eszed? Halálra aggódtam magam. Nem elég, hogy apádat bármelyik percben elveszíthetjük, még te is játszol csak az életeddel! Nem szabad most a városban mászkálni! És az már Széll Kálmán tér! (Éva elindul) Most hova mész?

ÉVA A szobámba.

FELESÉG (megragadja a lány karját) Maradsz, és meghallgatsz! Nem mész sehova. Egyszer az életben mondd már ki, hogy bocsánat anyám, neked van igazad, tiszteletlen voltam veled!

ÉVA (hallgat)

FELESÉG És a temetőbe is ki kellene menni! Remélem, a Mindenszentek még ezeknek a barbároknak is szent dátum!

ÉVA Anya, elutazom.

FELESÉG Hova?

ÉVA (csend) Valahova.

FELESÉG (döbbent csend) Mikor?

ÉVA Nem tudom. Hamarosan.

FELESÉG De... De miért?

ÉVA Mert találkoztam... (vacillál) Mindegy. Nem jó itt. Ez... Ez az egész nem jó nekem. Elvettek már mindent, minek maradjak?

FELESÉG De... De miért most?

ÉVA Most van ideje.

FELESÉG (csend) Megint az a Donát vette el az eszedet, ugye? Mindig ez van! Mindig!

ÉVA Már rég szakítottunk.

FELESÉG Donáttal? Na, végre észhez tértél. Akkor miért csinálod ezt? Miért akarsz kikészíteni?

ÉVA Ennek semmi köze hozzád. Csak... Elegem van ebből a világból.

FELESÉG (sírós hangon) Ne menj!

ÉVA Anya, megyek. Elmegyek.

FELESÉG EMLÉKSZEM, MIKOR A KICSI KIS POPSID
HINTŐPORRAL BESZÓRTAM, MERT
KISZÁRADT, S NEM TUDTAM NÉZNI,
AHOGY MEGTEKERI A BÉLRENDSZERT
AZ AZ ÁTKOZOTT BABAPÉP,
AMIT BEFALTÁL, TE ZABAGÉP.
DE ÉN, AZ ANYÁD, MEGVÉDTELEK,
S AZÓTA IS UGYANÚGY FÉLTELEK.
EMLÉKSZEM, MIKOR AZ ISKOLÁBAN
ELTÖRT A MÉCSES, MERT KETTEST KAPTÁL,
AMIT MARIKA NÉNI, EGY KISKORÁBAN
ÁTÉLT MENZESZ TRAUMA MIATT
VISSZATÉRŐ
.
DE ÉN, AZ ANYÁD, MEGVÉDTELEK,
S AZÓTA IS UGYANÚGY FÉLTELEK.
.....

ÉVA Mindenre emlékszem. (csend) Ezért is megyek el itthonról.
Mert változtatni akarok... De hagyjuk! Kéne egy kis pénz. Az
enyémet már kivettem a bankból.

FELESÉG (könyörögve) Ne hagyj el! Maradj még!

ÉVA Anya, nem fogok egy végeláthatatlan monológgal búcsúzni. Te X, én Y. Két generáció, két nyelv, két életfelfogás ésatöbbi, ésatöbbi. Nincs bennünk közös más, csak a vérkötelék. Megfogantam, elfogadtad. Megszültél, elfogadtam. Enni kértem, elfogadtad. Felneveltél, elfogadtam. Mindent akartam, elfogadtad. Mindent megadtál, elfogadtam. Itt ragadtam, elfogadtad. Itt ragadtam, elfogadtam. Eddig. Viszlát.

FELESÉG (Éva elé áll) Elvesztettem apádat, ki tudja, hol fekszik félholtan az ellenség golyótűzében! Lemondtam mindenről, csak hogy te legyél nekem. Most hagynál el, amikor már nincs lehetőségem változtatni? Amikor minden utat elzártak előttem? Maradsz!

ÉVA Egy percet sem.

FELESÉG Azt mondtam, hogy itt maradsz!

ÉVA Nem érted, hogy nem?

FELESÉG Az anyád vagyok! Nekem nem mondasz nemet!

ÉVA Anya: nem!

FELESÉG Egy filléred sincs, éhen halsz. Mit képzelsz te magadról?

ÉVA Nem adsz?

FELESÉG Mit?

ÉVA Pényt.

FELESÉG Nem hát!

ÉVA Nem baj. Lesz valahogy, ami van, az elég egy darabig. Majd dolgozom.

FELESÉG Te? (kiröhögi) Egy életképtelen, haszontalan, ingyenélő kicsi gyerek vagy, semmi más. Menj vissza az iskoládba, és tanulj, ahhoz legalább értesz.

ÉVA Úgy látszik, a felnőttiséghez nem kell ész!

FELESÉG (megpofozza) Ezt... Én sohasem... Én eddig sohasem...

(Éva elrohan a szobájába. Anyja feldúltan rohangál, majd egy kulcsot vesz elő, s bezárja a bejáratiajtót. Jön vissza Éva egy bőrönddel a kezében, kimenne, de nem tud.)

ÉVA	Nyisd ki!
FELESÉG	(nemet int)
ÉVA	(fenyegetően) Nyisd ki!
FELESÉG	(nemet int)
ÉVA	(ordít) Nyisd ki!
FELESÉG	(halkan) Ne menj el!
ÉVA	(nyomatékos erőszakkal) Nyisd ki!
FELESÉG	(lenyeli a kulcsot)

(Kopognak. Feszült csend, egyikük sem mozdul. Újra kopognak. A feleség óvatosan az ajtóhoz megy, hallgatózik.)

FÉRJ	(kintről) Hahó!
FELESÉG	Apád az... Apád az!
ÉVA	Apa... (anyjának) Nyisd ki!
FELESÉG	Nem... Nem lehet...
ÉVA	Engedd be apát!
FELESÉG	Nem... Mert elmész...
FÉRJ	(kintről) Beengedtek?
ÉVA	Apa!
FELESÉG	(férjnek) Menj el!
FÉRJ	Baj van, drágám?
ÉVA	(férjnek) Anya meghülyült. (anyjának) Nyisd ki!
FELESÉG	(nemet int)
ÉVA	Hol a másik kulcs?
FELESÉG	(nemet int)
ÉVA	(kiabál) Hol van egy kulcs?
FELESÉG	(a zongoristára néz)
ÉVA	(zongoristának) Hol van?
ZONGORISTA	(megvonja a vállát)
FELESÉG	(húzza vissza Évát) Maradj!
ÉVA	Be kell engedni apát!
FELESÉG	(hasát fogja) Nem tudom...

FELESÉG (csend) Akkor miért nem hívtál fel?
FÉRJ Drágám, amikor lőparancs van, akkor az ember nem mer még csak gondolni sem a családjára. Azért imádkoztam, hogy egyszer ebben a bűdös életben még láthassalak benneteket. És nincs térerő sem. Lepakcsolták. Már csak pasziánszozni tudok...

FELESÉG Éva el akar menni.
FÉRJ Hova?
FELESÉG (síró hangon) Valahova.
FÉRJ De miért?
FELESÉG Nem jó itt neki. (sóhajt) Ez az egész nem jó neki.
FÉRJ De miért most?
FELESÉG Most van ideje.
FÉRJ (körülnéz) Hol van?

(Észre sem vették, de Éva lelépett.)

FELESÉG Gondolom a szobájában! Mindenen megsértődik.
FÉRJ Ne veszekedjete! Ti vagytok csak nekem... (felugrik) Szétszakítják a családokat! Csak egyet tudnak: pusztítani! Ezek... (dühösen) Miért pont a mi országunk kell nekik?
FELESÉG Mi lesz velünk?
FÉRJ Nem tudom. Csillingék az Astoriánál tüntetnek.
FELESÉG Majd halommá lövik őket.
FÉRJ Dehogy. A kormány ellen mennek. A saját kormányunk ellen. Vedelik a sört, az ingyensört, üvöltöznek, vagdalkoznak, alkohalmámorban uszítanak... Rohadt sörös bérencek...
FELESÉG Árulók. Hazaárulók! (odabújik) Mi egy hétköznapi, átlagos, szeretetben élő család vagyunk. Miért érdemeljük ezt?
FÉRJ Nem tudom, édes, nem tudom. De...
FELESÉG De?
FÉRJ Félek. Nem akarok meghalni.
FELESÉG (megöleli) Nem fogsz!

FÉRJ Ötvenhat vagyok. Már túl a félélet ünnepén, de közelebb a hatvanhoz. Hatvanéves leszek! Milyen pamfli kerekévfördülő... Mert húsznak lenni az első siker, harmincnak a megnyugvás, hogy megmaradtam fölnőttnek, a negyven az első kudarc, ötven a hit, hogy még csak a fele, de a hatvan? Semmi! A haszontalanság évfordulója. Mert ha majd elérem a hetvenet, mondhatom, hogy nicsak, ifjú öreg lettem. A nyolcvan az álom kor. Álomkór. Mit számolgotok? Mit tervezgetek? Engem a bogarak belelőnek a halálba hamarosan!

FELESÉG Életben kell maradnod! Nélküled mit sem érek. Összetartozunk. Mi már egy vagyunk.

FÉRJ Tessék? (ellöki) Engedj el!

FELESÉG Mi a baj?

FÉRJ Rám mászol, rám nehezedsz...

FELESÉG Mert szeretlek!

FÉRJ Sokat beszélgettünk a bajtársakkal. Volt rá időnk. Egyik tanár, a másik informatikus, a harmadik építési kisvállalkozó... Egyikünk sem érti, hogy juthattunk idáig.

FELESÉG Midáig?

FÉRJ Összefonódtunk, mint a hínár, ám nincsenek gyökereink. Kérem én: de miért?

FELESÉG Én is ezt mondom: miért érdemeljük ezt?

FÉRJ MINDEN SZOMSZÉD TUDJA,
MÉG A POSTÁS IS AZT MONDJA,
ELVISELHETETLEN EMBER VAGY.
.....
.... MIT GONDOLNAK EGYMÁSRÓL A HÁZASSÁG TAPASZTALATA ALAPJÁN.....

(Elhallgat a zene. Ülnek némán.)

FELESÉG (csend) Hol tanultad ezt a mocskos beszédet?

FÉRJ A faszom tudja! Tán a kibaszott háború, az tanított rá! Ki tudja?

FELESÉG (nem tud érvelni) De... Meg kell védeni a hazát!

FÉRJ Nincs erőm.

FELESÉG Ne nyavalyogjál, édesem! Menned kell, hí a haza!

FÉRJ S ha mégis maradnék? Elrejtőzhetnék!

FELESÉG De hol? De hol?

FÉRJ Ások egy rejteket.

FELESÉG A harmadikon? Menj, harcolj!

FÉRJ Ne küldj el!

FELESÉG Undorító vagy, ahogy remegsz, mint egy kocsonya! Milyen férfi vagy te? Milyen? Nem vagy képes megvédeni a szeretteidet? Felzabálnál mindent, hogy megdögöljünk miattad? Menj, ne is lássalak!

FÉRJ Én sose voltam undorító...

FELESÉG Nem mosol kezet pisálás után, te disznó!

FÉRJ Mert előtte kell. Megtanultam atyáinktól, hogy maraggy ember tiszta kézzel érinti... azt.

FELESÉG Micsoda hímvesszősovinizmus! Micsoda nemzeti higiénia! Ilyen egy férfi? Ilyen egy pöcsgyáva?

FÉRJ Mi köze van a tökömnek a gyávasághoz?

FELESÉG (gúnyosan néz)

FÉRJ Azért, mert nem akarok az értelmetlen halálba menni, miért lennék töketlen, nyámnyila, pipogya? Én a XXI. század embere vagyok, nekem a kábeltévé, az internet, az okostelefon, a mikrosütő jelenti az életet, nem a háború. Ott, a bogarak harcmezén én védtelen vagyok. Itthon pedig... Itthon vagyok otthon.

FELESÉG Nem érted, hogy nincs hely itt ennyi tétlen, éhes szájnak? Pont elég Évikédet kiszolgálnom. Vidd a pianistádat is, annyit iszik, mint a gödény.

FÉRJ Ez? Ez... Ez nem eszik, ez nem iszik. Megmondták a boltban.

FELESÉG Tele van a lakás a szaraiddal, de értéket mit tudsz felmutatni?

FÉRJ (magára mutat) Ezt. Az egyetlen értékes ebben a közösségben én vagyok.

FELESÉG (megpofozza)

FÉRJ (csend) Ez fájt. (arcát simítja) De nem itt. (szívére teszi a kezét)
Hanem itt. Itt, legbelül.

FELESÉG RUMBA ISKOLA

FÉRJ RUMBA ISKOLA

.....MINDEN MÁS VOLT MÁR UNJA UNORODIK DE A RUMBA JÓ VOLT SZEXI FIATALOK VOLTAK VÁR-
TÁK A JÖVŐT TÁRNOKI MARIT KELLETT VOLNA STB

FELESÉG (az ablak üvegében nézi magát) Ha egyszer a D'Artagnan felé
harcolnál a Kinizsi úton, gondolj rám! Smink nélkül meztelen
vagyok. Persze a Diamond is megteszi.

FÉRJ (csend) Furák vagyunk mi, édesem. Szerethetnénk is, de gyű-
löködünk inkább. Nem stílusos.

(Kopogás az ajtón. A férj rémülten bebújuk az asztal alá.)

FELESÉG (rettegve) Ki az?

ÉVA (kintről) Én.

FÉRJ Azt mondtad, a szobájában van.

FELESÉG (beengedi Évát) Te? Hogy mentél ki?

ÉVA (mutatja, hogy az ablakon)

FÉRJ (kimászik az asztal alól) Tudtam, hogy visszajössz, hogy ma-
radsz!

FELESÉG Itt maradsz?

FÉRJ Örökre együtt maradunk!

ÉVA TALÁLKOZTAM

....

....ÉVA TALÁLKOZOTT A JÖVŐBŐL VISSZAJÖTT MARAGGYOKKAL, AKIK EL-
MONDJÁK, HOGY MEG LEHET MENTENI EZT A NÉPET....

FELESÉG Te találkoztál az ellenséggel?

FÉRJ Én még egyet sem láttam, pedig a frontvonalból jöttem haza.

FELESÉG És azt mondod, hogy hiszel nekik...? Hiszel a bogaraknak?

ÉVA (nyugodtan) Anya, nem figyelsz rám! Nincsenek bogarak. Nem voltak soha, s nem is lesznek. Akikről én beszélek, ők... Nem ellenségek! És nem is idegenek. Ők mi vagyunk. (csend) És nem akarnak háborút.

FÉRJ Akkor mit akarnak?

FELESÉG Szerintem vannak. Bogarak.

FÉRJ (nem figyel feleségére) Mit akarnak?

ÉVA Nem tudom. Még a hatása alatt vagyok ennek a találkozásnak. Azt éreztem, amit még soha: boldog vagyok és felszabadult.

FELESÉG De miért?

ÉVA Mert ők jók! Tudom.

FÉRJ Ilyet én még nem hallottam. De hogy mentél ki a lakásból?

FELESÉG (nem figyel férjére) Áttörték a határt, lerohanták a nemzetet, pusztítják a népünket! Mit képzelsz te, hogy véded ezeket?

ÉVA Anya, nincs ellenség az országban. Nincs. Ők csak most jöttek, hogy... Hiszek bennük. És találkozom velük holnap is, holnapután is, és mindaddig, amíg meg nem értem, miért jöttek.

FÉRJ Én nem megyek vissza. (Évának) Lemásztál? Vagy hogy?

ÉVA Apu, te tényleg nem látod, hogy kikkel harcolsz? Hogy ki az ellenség?

FÉRJ Egy magasabb intelligencia ellen harcolok, akik a kultúránkra vadásznak.

FELESÉG A maraggy kultúrára!

ÉVA És ti az értelmiséget képviselitek...

FÉRJ Igen, azt képviseljük. Mert?

FELESÉG Szétmosták a lányunk agyát. És ez vár ránk is! (összetörten) Ebbe mi belepusztulunk.

FÉRJ (átöleli) De együtt. S ez a lényeg.

(Polgári lakás nappalija. Az ablakok bedeszkázva, az össze-vissza bútorok mellett rengeteg kibontott konzerv, zöld penészes bontott csomagolt kenyerek, üres ásványvizes üvegek mellett néhány megbontott, félig teli üveg, és néhány üres papírdoboz. Egy fotelben ül a feleség, kezében egy öreg táskarádió, amibe összezsavart vezetékekkel egy fejhallgató van rögzítve. A feleség komoly arccal hallgat valamit. A zongorista pezsgőport szór egy pezsgősüvegbe, kis vizet önt rá, majd összerázza. Érkezik Éva egy zsugor ásványvízzel, s egy zacskó csomagolt étellel. A szekrény előtt egy asztal, Éva arrébb tolja, bekopog a szekrénybe, majd kimegy a szobájába. Kinyílik a szekrényajtó, s kimászik a pizsamás férj. Kibont egy ásványvizet, meghúzza, majd néhány zacskó étellel és a megbontott ásványvízzel visszamászik rejtekére. Jön vissza Éva egy nagyon öreg maroktelefonnal, leül, s próbálja bekapcsolni. A feleség felsikolt, majd lekapja fejről a fejhallgatót.)

FELESÉG (lekapcsolja a rádiót) Európa elesett!

ÉVA (fel sem néz) Bementa a kormányzó elnökkirályunk?

FELESÉG Végünk van. És pont Szenteste!

ÉVA (felnéz) Anya, nincs háború, nincsenek bogarak, ne pánikolj! Látom, hogy nem vagy jól. De felesleges. (folytatja a szerelést) Ha ezt sikerül bekapcsolnom, Donát rá tud kötni a járatra.

FELESÉG Te már megint a Donáttal lófrálsz?

ÉVA (nevetve) Nem lóf-rá-lok a Donáttal. Ám összejöttünk megint. (felnéz) De ez valami egészen más.

FELESÉG Az a kis szarházi is csak ellenünk hangol!

ÉVA (szerel, fel sem néz) Képzeld, nem hangol ellenetek. Segíteni próbál ő is, én is, és még nagyon sokan, akik hisszük, hogy van jövő ebben az országban.

FELESÉG Te megint politikát akarsz csinálni a háborúból.

ÉVA (felnéz) Miért, mi a háború?

FELESÉG Nem tudom. Én semmit sem tudok.

ÉVA Politikai játszma. Pont.

FELESÉG (megnyomja az első szót) Pont abból van elegendő, hogy a lányom, akit felneveltem, ellenem fordul.

ÉVA (kedves gúnnyal) Úgy bizony.

FELESÉG Most nagyon okosnak hiszed magad, ugye?

ÉVA Nem én rotytantok be az álhírektől.

FELESÉG Milyen álhírek? Szerinted az én intelligenciámmal engem át lehetne verni holmi álmarhaságokkal? Ezek tények! Ez a valóság, ami a mi életünkről is szól! Harcolunk utolsó vérig a bogarak ellen, hogy aztán újra szabadok legyünk! Vagy hiszel ebben, vagy nem, de pont a te jövőd a tét.

ÉVA A bogarak ellen harcolunk. Fasz. (szerel, fel sem néz) Jó veled beszélgetni! Amúgy Mara is, Kitti is, Viktor is, Gabo is lófrálgat velünk. (feláll) Mit tudsz a jövőnkéről?

FELESÉG Azt a buzigyereket még nem gyógyította ki az anyja? Grazban van valami klinika, ahol kigyógyaszerezik a buzeránsokat.

ÉVA (gúnyosan) Bizony, Grazban van egy olyan klinika. (leül) Képes lennél felfogni egy találkozást a kései utódaiddal?

FELESÉG Ha nem csinálnak abból a kórházból is valami szent sztúpát ezek a férgek! (eszmél) Felcsinált az a Donát? Te nem akarsz szülni, ugye?

ÉVA (kész van) Kész!

FELESÉG Milyen utódokról hablatyolsz nekem?

ÉVA (feláll) Anya, elmegyek.

FELESÉG (gúnyosan) Már megint?

ÉVA De most tényleg esélyes, hogy nem jövök vissza.

FELESÉG De hova? És pont Karácsonykor?

ÉVA Ma találkozom velük. Újra. És ma lesz a napja, amikor megtudjuk, miért kerestek meg bennünket. Hiszem, hogy jó céllal. S hiszem, hogy hasznunkra válik mindez.

FELESÉG Milyen velük? Milyen jó céllal? És hol találkoztok?

ÉVA A Moszkván.

FELESÉG (dühösen) Széll Kálmán!

ÉVA Igen, igazad van.

FELESÉG (elmélázva) Apáddal hányszor találkoztunk a régi óra alatt! Ez a mostani, ez semmire sem jó! Randa, pontatlan, mindig csak áll, még mutatója sincs... (sír) És apádról imutatta a doktorság, hogy ötödiziglen bogarak az ősei. Mi lesz velünk? Hogy maradunk maraggyok?

ÉVA Az új óra egy átjáró kapuja a galaxisok között.

FELESÉG (csend) Miféle kapu?

ÉVA Ha ismered a kérdést, az már félsiker. Mert akkor nyitott vagy a válaszra.

FELESÉG Milyen válaszra?

ÉVA Amit a jövő ad a jelen hangjára.

FELESÉG Nem értelek, lányom...

ÉVA Közeleg a változás. Már itt a szele.

FELESÉG A szele?

ÉVA Ez polgárháború, anya. Az elnyomó rezsim harca a szabadságra vágyókkal. Nincsenek bogarak. Csak a fületekbe ültették be az egészséget. Nincs ellenség. Zsarnokság van.

FELESÉG Éva, te teljesen megőrültél. Miket hordasz össze? Miket hordasz itt össze?

ÉVA Próbálom kijavítani a generációtok hibáit. Ugyanakkor elfogadom, hogy nélkületek sosem lettem volna. Fontosak vagytok a kulcs megtalálásában, hiszen ti veszítettétek el azt. Értetek is teszem, mert hiszem, hogy megérdemlitek. Szeretlek titeket, anya.

FELESÉG Én kinyírlak téged, velem ne szemtelenkedj! Mindent a segged alá toltunk, s ez a hála? Ha belegebedsz, akkor is csak a gyerekem maradsz. Sosem leszel több!

ÉVA (megöleli anyját) Viszlát, anyám!

(Éva elrohan. A feleség hosszan, némán néz utána. Majd mintha a megtébolyodna, hirtelen vadállattá változik.)

FELESÉG / ŐRÜLT / INKÁBB MEGÖLÖM, DE EL NEM ENGEDEM

FELESÉG Megint jössz ezzel az amerikázásoddal. Nyald csak a seggüket, aztán minden hülyeséggel telebeszélük a fejed.

FÉRJ Már bocsáss meg, drágám, de abban lehet hinni, hogy huszonhatezer évvel ezelőtt a Nagyboldogasszony madár alakjában leszállt a Földre, majd egy negró nő lett belőle, és huszonkét év alatt szült tizenkét hófehér gyereket?

FELESÉG (komoly arccal) Ők a maraggyok ősei. Csak a maraggy nép isteni eredetű. Ez a létünk alaptézise.

FÉRJ (felröhög) Úgyis van. A maraggyok néger ősanya életszerűbb, mint egy galaxiskapu a Moszkva tér új órájában!

FELESÉG (zokogva) Hányszor mondjam, hogy Széll Kálmán? (csend) És tudni kell, hogy mi a szilárd tény, s mi az agyomosás legendája.

FÉRJ Igazad van.

FELESÉG Talán, ha feladnánk a kultúránkat, akkor... Akkor nem akarnák az országunkat!

FÉRJ Kik?

FELESÉG A bogarak.

FÉRJ (csend) Kezdek kételkedni...

FELESÉG Ha lemondanánk mindenről, ami kultúra... Akkor csak az önéretünk maradna, s az kell nekik? Hm?

FÉRJ Én még azt tanultam apámtól, hogy az ember három dolog miatt ember: a hüvelykujja, a kultúrája, s a pajesza miatt. Ez különböztet meg minket a bogaraktól.

FELESÉG (tébolyult tekintettel) Adjuk fel! Ha ugyanolyanok vagyunk, akkor nem kellünk nekik.

FÉRJ (csend) A pajeszt is?

FELESÉG Mindent.

FÉRJ (nézi a hüvelykujját) Túl nagy ár ez a békéhez.

FELESÉG A békénk mindennél többet ér.

FÉRJ (csend) Fos ez az élet.

FELESÉG (csend) Te nem ilyen voltál.

FÉRJ De, édesem, én ilyen voltam. Voltam! Mert máma már más vagyok. És tudod mit? Nem tesz boldoggá.

FELESÉG Engem teszel felelőssé?

FÉRJ Mert te vagy a felelőse mindennek.

FELESÉG Tessék, ott az ajtó. Persze arra kíváncsi lennék, mihez kezdesz a nagy egyedüllétben. Nélkülem.

FÉRJ (csend) Tudok létezni nélküled is.

FELESÉG Úgy gondolod?

FÉRJ (hallgat)

FELESÉG Nem lesz barnára pirított tojásrántotta, nem lesz frissen vasalt gallér, nem lesz forróvízben áztatott citrom a teádba, nem lesz elem a távirányítóba, nem lesz ősztű sampon kikészítve a zuhany mellé, nem lesz befizetve a kábeltévé, nem lesz minden második szombaton kukika cumika, nem lesz megrendelve a Galaktika magazin minden január elsején, nem lesz kimosva a cipőfűződ Húsvétra, nem lesz virág anyád sírján, nem lesz semmi. Na?

FÉRJ (hallgat)

FELESÉG Hm?

FÉRJ (csend) Bocsáss meg! Elgyengültem.

FELESÉG Mindig elgyengülsz.

FÉRJ Tudod, ezek az illiberális téveszmék már majdnem elhitették velem, hogy ez az egész csak látszat, hogy nincsenek is bogarak.

FELESÉG (kijavítja) Liberális.

FÉRJ Tessék?

FELESÉG Illiberálist mondtál. De a liberálisokra gondoltál.

FÉRJ Mindig elhibázom. Annyira hasonlít ez a két szó.

FELESÉG (csend) Annyira utálok, ahogy egyfolytában hülyének nézitek a nőket!

FÉRJ (nem érti) Kik? Mit csinálnak? Nem értelek.

FELESÉG Miről szólnak a színházak? Semmi másról, csak az idegbeteg, jellemgyenge, gonosz, akaratos, buta, szerettelen nőkről.

FÉRJ Férfiakról is.

FELESÉG Azok csak puhák, jellemtelenek, könnyű faszok. De rólunk, a nőkről hazudnak! Ezt tudom, mindig is tudtam, s ezért nem voltam képes megfelelni az elvárásoknak.

FÉRJ (gondolkozik) De nem.

FELESÉG Pedig de! És így van? Ez a valóság? Hm?

FÉRJ Nem emlékszem.

FELESÉG Nem lehet mindent az én nyakamba varrni csak azért, mert képes voltam pénisz nélkül megszületni.

FÉRJ Még a színházról beszélsz? Mert valahol elveszítettem a fonalat.

FELESÉG (legyint) Primitív vagy ehhez, drágám. (csend) Szóval maradsz?

FÉRJ Nem akartam másképp sohasem.

FELESÉG Tudom.

FÉRJ Akkor...

FELESÉG (nyomatékosan) Igen.

(A férj hosszan néz maga elé, majd feláll, s csendben visszamászik szekrényrejtekébe.)

FELESÉG Nem lesz már semmi sem a régi. Pedig nagyon akarom!

(Csend borul a lakásra. Csak a zongorista ejt meg néhány hangot a zongorán. Ebbe a dermedtő csendbe érkezik meg Éva. Leül anyja mellé. Hallgatnak.)

FELESÉG Elmész?

ÉVA Elvisznek.

(Hosszú csend. A férj kidugja fejét a szekrény nyílásán.)

FELESÉG Elmegy. Örökre.

FÉRJ Miért lettem gyáva?

FELESÉG Annak születted. Mindenki olyan, amilyenek születik.

FÉRJ Te is ezért vagy... ilyen?

FELESÉG Ezért.

ÉVA Minden embernek természete, hogy törekszik a tudásra. Ebben higgyetek!

FÉRJ Mit mondtak? Az idegenek.

ÉVA Fura lesz, amit most hallatok tőlem. Ők nem idegenek, hanem mi vagyunk. A jövőnkől. Átadják azt a tudást, amivel túlélhetünk. Mert most éppen nem úgy állnak a csillagok.

FÉRJ Csillagokból jöttek?

ÉVA Nem, apa. Az időből léptek vissza. S most elvisznek néhányunkat, hogy megtanuljuk a lépéseket. A létezés alapjait.

FÉRJ Van ilyen?

ÉVA Van. Itt vannak, közöttünk.

FÉRJ Rólam hallottál valamit? Meddig élek?

FELESÉG Nincs már sok hátra, hidd el! Ahogy te tudsz élni!

ÉVA Ennél fennköltebb témákat érintünk.

FELESÉG Gondolom, rólam minden marhaságot hazudoztak!

ÉVA A jövő legnagyobb kérdése a jelen múlttá alakulásának mi-kéntje. Bonyolult dolgok ezek. Mert érvek sorakoznak érvek ellen, melyek a jelent igazolják vagy tagadják meg a múlttal szemben. Ha a jövőből nézünk vissza, nincs jelen. Ha a múltból nézünk előre, a jelen is jövő. A Most a lényeg. Amikor átkanyarodunk a jövőbe. A Most Pillanata, ami meghatározza, s visszafordíthatatlanná teszi cselekedeteinket. Nincs idő. Felesleges ezen rágódni. csak egy út van, ami végeláthatatlan, s mindig odajutunk rajta, oda, ahol a helyünk van. Az út pillanatai a fontosak, ezeket hisszük az Időnek. Az idő múlása a saját tehetetlenségünk kritikája. Ezt tanultam, s ezt tanuljátok majd ti is. Tőlünk. Hogyan javítsuk ki a Most döntéseit, amit csak akkor látunk, amikor Már lett belőle. Még van esély, hogy ti is, én is megtudjuk, mi az igazság. Tudom, hogy ez nehezen megérthető. De azon leszek, hogy megérthessétek. Mert fontos, hogy átadjam nektek a tudást. Hiszen visszajár nektek.

(Miközben Éva beszélt, szülei azon vitáztak, melyikük él majd tovább, melyikük érdemli a hosszú életet, melyikük hibázott többet, melyikük a jobb, s persze egyáltalán nem figyeltek lányukra. Mikor Éva befejezte mondandóját, kérdően néz szüleire.)

FÉRJ (feleségének) Mit mondasz?

FELESÉGE Ez nem elég ok.

ÉVA (lemondóan) Megyek.

FELESÉG (sírva) Látlak még?

ÉVA Sose láttál.

(Éva megsimogatja szüleit, majd elmegy.)

FELESÉG Te maradsz?

FÉRJ Együtt vagyunk egész. Nekem fontos a gallér, a sampon, a cumika, a virág anyám sírján. És a forróvízben áztatott citrom is. Maradjunk család!

FELESÉG Éva nélkül már sosem leszünk.

FÉRJ Szétszakít minket a háború... ugye?

FELESÉG Szét.

FÉRJ Már tudom, miért akarom, hogy velünk maradjon. Mert vele együtt vagyunk boldog család. Boldog. Család!

FELESÉG (nem érti) Ezt miért nem énekeled?

FÉRJ Mert kimondom. Hogy tudd!

FELESÉG Nem szoktuk.

FÉRJ Ha ő nincs, minek vagyunk együtt?

FELESÉG Mert a férjem vagy, s én a feleséged.

FÉRJ Nem zavar, hogy ötödiziglen... tudod... bogaras vagyok?

FELESÉG (nemet int)

FÉRJ (felugrik) Visszahozzam? (nincs válasz) Visszahozom.

(A férj elrohan. A feleség megigazítja ruháját, haját, megtörli könnyben úszó szemeit, majd elővesz egy kést, és csuklójához szorítja pengéjét. Ekkor lép be Éva.)

FELESÉG Mindig visszajössz.

ÉVA Mert nehéz elmenni. Huszonkilenc év nagyon nagy idő. S bármilyen hihetetlen, nehéz leválnom rólatok. Ember vagyok.

FELESÉG Menj, már semmi sem számít! S csak hogy tudd: maraggy vagy elsőnek, utána a gyerekem, s csak a legvégén ember. Ez a sorrend.

ÉVA Rosszul tudod. Megyek. De akarom, hogy halld: nélkületek nem lennék az, aki vagyok.

FELESÉG Micsoda nagy szavak!

ÉVA Ez az igazság.

FELESÉG Most? Már? Még?

ÉVA (elmosolyodik) Mégis figyeltél rám.

FELESÉG Az igazság a hétköznapi szenvedése. Amikor belehalok abba, hogy nektek jobb legyen. Amikor már hiába szakadok meg, nincs kiért! Az az igazság. Miért? Miért? Miért?

ÉVA Mert felnőttem. Ez már az én életem.

FELESÉG Csak az „én”, mindig csak az „én”! És a család? A haza?

ÉVA Az isten?

FELESÉG Nincs isten. Már nincs.

ÉVA Megölelsz?

FELESÉG Számít az?

ÉVA Akkor én megölellek.

FELESÉG Nem akarom!

ÉVA Az anyám vagy...

(Éva megöleli anyját. Hosszan ölelkeznek, majd a feleség arca elkomorul. Éva lassan leválik anyjáról, egy mosollyal néz rá, majd felemeli véres kezeit: *a kés a szívébe döfődött*. Éva meghal. Anyja nézi, ahogy lányából elszáll az élet, majd letérdel mellé, kihúzza a kést szívéből, majd ruhájában megtörli.)

FELESÉG SEMMI SEM AZ, AMINEK LÁTSZIK.
A ZONGORISTA IS HAMISAN JÁTSZIK,
CSAK NEM HALLOD, MERT NEM AKAROD

JONI MITCHELL ÉNEKELT,
AMIKOR EGY FIATAL NŐ...
..... NEM ÍGY KÉPZELTE A CSALÁDOT...
.....DE Ő ÁRTATLAN!.....

(Jön haza a férj.)

FÉRJ (miközben veszi le a kabátját) Nem találtam a lányt. Sebaj, majd hazajön. Képzeld, ahogy jöttem hazafelé a csendes utcán, mert csendes volt, a madarak csicseregtek csak, ami meglepő télvíz idején, de a nap is hétágra sütött, mintha elfelejtene, hogy most a pihenés ideje jött el számára, szóval ahogy jöttem, egyszer csak valami fura félelem szaladt végig rajtam. Na, mondtam magamban, ez miért van? Aztán egyre sebesebben jöttem, a végén már rohantam. Egyre rosszabb érzés kerített hatalmába. Örülök, hogy hazaértem, mert itt mindig a béke vár...

(A férj észreveszi a földön fekvő halott Évát, s a mellette térdelő feleségét, aki még mindig kezében szorongatja a gyilkos, véres kést.)

FELESÉG Én nem akartam sokat. Nem a békét akartam, csak azt a nyugalmat, amikor még anya lehettem, s feleség, amikor volt egy férjem, aki tisztel, egy gyerekem, aki felnéz rám. Amikor én voltam a biztonság, a hit, a szeretet, az áldás. Nem akartam többet. Már nem.

FÉRJ (kétségbeesetten) Mi történt?

FELESÉG Emlékszem, még együtt zokogtunk Emma Thompsonnal, amikor az Igazából szerelemben hallgatta Joni Mitchellt. Mert az egy igazi, őszinte fájdalom volt. S mert tudtuk, hogy a mi életünkben a boldogság az alaphelyzet.

FÉRJ Joni Mitchellt sosem szerettem. Olyan borús.

FELESÉG (csend) Éva meghalt.

FÉRJ (felzokog)

FELESÉG Mi lesz velünk?

FÉRJ Nem tudom. Nem tudom.

FELESÉG Ketten maradtunk.

FÉRJ Ketten?

FELESÉG Nem lesz jó?

FÉRJ Nem tudom. Nem emlékszem már, milyen csak veled.

FELESÉG Valamikor szerettük egymást.

FÉRJ Valamikor.

FELESÉG (felsóhajt)

FÉRJ Nem tudom...

FELESÉG Mit?

FÉRJ Semmit.

FELESÉG Minket nem választ el ez az átkozott háború!

FÉRJ Átkozott...

FELESÉG Tán ha...!

FÉRJ Tán mi?

FELESÉG Tán a méhem még...

FÉRJ Nem hiszem.

FELESÉG De... A tudomány ma már...

FÉRJ Úgy gondolod?

FELESÉG Próbáljuk meg! Éva emlékéért.

FÉRJ (felzokog)

FELESÉG Mert ha újra hárman lennénk...!

FÉRJ Hiszel benne?

FELESÉG Hiszek. De egy fiúcska tán jobb volna...!

FÉRJ Egy kisfiú? Tán... tán...

FELESÉG Megkapná a nevedet.

FÉRJ Tántánnak becézném! Egy fiúra mindig vágytam.

FELESÉG S rám?

FÉRJ (bizonytalan) Talán még rád is...

FELESÉG Most akarod?

FÉRJ De hisz Éva...

FELESÉG Éva már elment. Már egy angyal. Egy kicsi áldott angyal oda-
fenn!

FÉRJ Oda...

FELESÉG Sosem feledjük.

FÉRJ Sosem. (csend) Tán így lesz még jövőnk! Ugye?

FELESÉG Sok a tán... (zokog) Megölték a lányunkat. Megölték a lányun-
kat!

FÉRJ Mert... ez a sorsunk. Úgy hiszem.

FELESÉG Meddig tart még ez a véres háború?

FÉRJ (csend) Boldog Karácsonyt!

(A házaspár összeölelkezik lányuk halott teste felett, majd finom, suta mozdulatokkal egymáséi lesznek. Az égen megjelenik egy angyal, Éva, aki leveszi a terhet egykori szü-
leiről, s mindent megbocsájt nekik. A zongorista leüt egy utolsó, hosszú hangot, majd lehajtja a zongorát, s lassan ellépked.)

ÉVA Az ember két dolgot akar a tudás helyett: játékot és veszélyt. Ezért akarja a halált, legveszélyesebb játékszer gyanánt. Élők! Halottjaitok nélkül mit sem értek. És tetszik, nekem mégis tet-
szik az angyalszerep. Hogy szerettem volna rúzzsal és tükörrel a kezemben meghalni! Szerettem volna lányból nővé, nőből asszonnyá öregedni. Az élet lépcsőfokain végig lépkedni. Ehe-
lyett az élet játszmaínak értelmetlen áldozata lettem. Mert szerettem élni. Csak éppen rosszkor és rossz helyen. Oh, pedig megtaláltam a legjobb utat! A jövőt, amit csodálni tudtam. Mindenem odaadtam. Mindent. Az emberiségért, az embere-
kért, a családomért. A szüleimért. Az én privátisteneimért. És a lehetőséget is megkaptam: áldozhattam, feláldozhattam tes-
tem, lelkem. Egy bibliai tanmesében találtam magam. S talál-
kozhattam az ördöggel is. Egy bódult kisebbségben szen-
vedő, szabályaival betegesen önigazoló, narcisztikus, állat-
szerű egyeddel. Akit a nemes cél oltárán kiterülve narkotikus

beletörődéssel megszabadítottam a kínjaitól. Ő az anyám. Akit elhagytam, akit magára hagytam. Nem lehetek már jó. És rossz sem. Aki én vagyok, az társadalomidegen minden kultúrában. Megszenvedtem ezt a piszkos kis háborút. Civiláldozat lettem. Akit felhasználhat majd a közösség, hogy önigazolásában ne szenvedjen kárt. Így lettem hős, legenda. Akiről ez a ballada szól. Nem örülök neki. Lettem volna hétköznapi ember inkább! Ráfáztam. Bocsánatot kérek magamtól. Bocsáss meg nekem, Róna Éva!

(Finálé. Éva énekel, aztán mindenki.)

ÉVA

....A NEMZET AZ ELSŐ, AZTÁN A CSALÁD, AZ EGYÉN NEM FONTOS EZ A
KARMA A JÖVŐ MÉGIS VALAHOGY RENDBEN LESZ TALÁN EZ AZ ÁRA....

MINDENKI

JÓ EZ AZ ORSZÁG / AZ ÁLDOZATOK SZENTEK / RÓNA ÉVA BALLADÁJA A NEM-
ZETÉRT MEGHALT LÁNY TÖRTÉNETE

(Függöny.)

Gárdony-Budapest, 2014-2018.